

GELEZEN VOOR U

De NVTF stuurt Thema naar een aantal andere thematische verenigingen. In ruil daarvoor krijgt de NVTF van die verenigingen hun tijdschriften toegezonden. In deze bladen staan vaak interessante artikelen. Daarvan doen wij in deze rubriek mededeling. Heeft een artikel uw speciale interesse, dan kunt u een kopie aanvragen. Let op: u krijgt een kopie, dus geen vertaling! Zend uw filatelistisch gefrankeerde aanvraag naar Jan Botman, Kwartelstraat 17-1, 1021 VX Amsterdam. Als u beschikt over e-mail en *Adobe Reader*, kunt u ook een pdf-file vragen. Die is veel sneller bij u thuis en in kleuren, tenminste als het origineel in kleuren is gedrukt (janbotman55@gmail.com).

Let wel: de kwaliteit van de afbeeldingen in deze rubriek is soms matig. Daar kan de redactie niets aan doen. Wij tonen kopieën van de originele afbeeldingen in de diverse tijdschriften en die zijn niet altijd even duidelijk.

Gabriël (tweemaandelijks tijdschrift voor de thematische filatelie met betrekking tot Bijbel en christendom).

> Augustus 2021

“Bijbels rentmeesterschap: basis voor duurzaamheidsdoelen” door Rik van Aniel. Naar aanleiding van een recente Nederlandse postzegel over duurzaamheid (maart 2021) schrijft Van Aniel een uitgebreid artikel (elf pagina's A5) over het onderwerp dat al in de Bijbel te vinden is onder de term ‘rentmeesterschap’ (1). De momentele urgentie ervan heeft ook wereldwijd bij postadministraties geleid tot een keur en waaier aan gerelateerde onderwerpen die de auteur alfabetisch behandelt. Daarbij staat ook (of: zelfs) ‘Gelijkheid van geslacht’ en ‘Kwaliteit van onderwijs’. Over de laatste staat er te lezen: “Onderwijs is bij uitstek een Bijbels onderwerp”. Het is maar dat u het weet.

“Clara van Assisi en andere Clara's op zegels” door Henk Groenewegen. Na een reeks over vrouwen in de Bijbel worden nu vrouwen behandeld die een rol hebben gespeeld in de (katholieke) kerk (2). ‘Clara’ komt van het Latijnse woord voor helder, stralend: *clarus*, Clara van Assisi leefde van 1193 tot 1253. Al jong ging ze in het klooster dat door Franciscus van Assisi was gesticht. Later wilde ze haar eigen kloosterorde stichten, speciaal voor vrouwen. Dat ging niet vanzelf in een mannenwereld: pas een paar dagen voor haar dood kreeg ze toestemming van de paus. Een andere bekende Clara is Clara Schumann, de vrouw van de bekende componist. De Duitse politica Clara Zetkin is door de DDR meerdere malen op postzegels geëerd. Het geeft aan in welke richting men haar overtuigingen moet zoeken.

La Philatélie Thématique

(driemaandelijks tijdschrift van de AFPT, *Association Française de Philatélie Thématique*)

> Oktober 2021, nr. 240

“L’escalade sous toutes ses formes (suite)” (Bergbeklimmen in al zijn vormen, vervolg) door Christian Busson. Ja, bergbeklimmen werd pas in de negentiende eeuw ‘uitgevoonden’, maar ook vóór die tijd bleek de uitdaging een top te bedwingen té groot. Zoals de Mont Aiguille, waarover dit artikel voor een groot deel gaat (3). Het is dan ook een top die met zijn vorm van een tafelberg met steile wanden van 250 meter, en zijn witte kleur dankzij de kalk, tot de verbeelding sprak en spreekt. Al in 1492 (een bekend jaartal) durfde een expeditie het aan, de top te bedwingen, wat ze gelukt is ook. Op de top troffen ze andere levende wezens aan: gemzen.

“Des cartes et des timbres pour décrire l’histoire: la construction du territoire des États Unis au travers des timbres. Introduction” (Kaarten en postzegels om de geschiedenis te beschrijven: het ontstaan van het territorium van de VS m.b.v. postzegels. Inleiding) door Pierre Moïse. Het ontstaan van de VS was lang en bloedig, niet in het minst doordat meerdere landen delen hadden veroverd en die niet zomaar opgaven. Dat gold ook voor Frankrijk, dat met name in het mid-dengedeelte (Louisiana) (4), maar ook in het noorden gebieden had (Canada). Dankzij een uitgebreid uitgiftebeleid rond 1976 toen de VS tweehonderd jaar bestonden, zijn de historische ontwikkelingen goed te illustreren.

Der Musikus (kwartaaltijdschrift van de *Motivgruppe Musik e.V.*)

Dit tijdschrift drukt alle artikelen in drie talen af: Duits, Engels en Frans.

> September 2021, nr. 148.

“Napoleonische Musik” (Napoleon en muziek) door Flavia del Giudice et al. Een interessant onderwerp: hoeveel invloed had Napoleon op de muziek van zijn tijd? Aardig wat. Dat kwam onder andere doordat hij een muzikliefhebber was, maar hij wist met zijn oorlogsoverwinningen ook de componisten van zijn tijd te beïnvloeden; denk bijvoorbeeld aan Beethovens 3e symfonie “Eroica”. Napoleons kroning tot keizer leidde de componist tot het schrijven van een “Te Deum” en een heilige mis. Napoleon zorgde er ook voor dat de republikeinse “Marseillaise” vervangen werd door “Veillons au salut de l’Empire” (5). Laten we ten slotte Haydn niet vergeten met meerdere stukken ter ere van Napoleon en Tsjajkovski’s “Ouverture 1812”, met live kanonnengebulder aan het einde van het stuk.

Philatelia Medica

(kwartaaltijdschrift van de Duitse thematische Arbeitsgemeinschaft ‘Medizin und Pharmazie’).

> September 2021, nr. 202.

“Farbe auf Radiumbasis, vom Wunderkind zum Sorgenkind” (Verf op basis van radium: van wonderkind tot zorgenkind) door Frits Kruis. De auteur is een Nederlander, lid van de NVTF. In het begin van de twintigste eeuw werd radium gebruikt voor meerdere toepassingen, bijvoorbeeld voor klokken en horloges, waarvan de wijzers m.b.v. radium in het donker oplichtten dankzij de radioactieve straling. De schadelijkheid ervan werd ook al snel onderkend, zowel door onderzoekers als de werksters in de fabriek in New Jersey: ze stierven vaak een vroege dood door tumoren e.d. Pas in 1968 hield de fabriek op te bestaan, hoewel de schadelijkheid van radium al veertig jaar bekend was (6).

“Der ‘Schneeberger Lungenkrebs’- Älteste Berufskrankheit in der Welt” (De S-longkanker: de oudste beroepsziekte ter wereld) door Manfred Jähne (7). Rond 1470 begon de zilverwinning bij de Schneeberg, waar men al rond 1500 tot een diepte van vierhonderd meter kwam. Al snel ontdekte men dat de mijnwerkers vaak longkanker ontwikkelden. Toch bleef de zilverwinning doorgaan (uiteraard...). Al Paracelsus (1493-1541) boog zich over de oorzaken van deze ziekte. Pas eind negentiende

eeuw ontdekte men dat het radioactieve radongas verantwoordelijk was voor de gevreesde ziekte. In een aansluitend artikel van Vogt Weisenhorn gaat deze in op de schadelijkheid van radon tegenwoordig: nog jaarlijks sterven tweeduizend mensen in Duitsland voortijdig aan het radioactieve gas dat niet alleen in zilvermijnen voorkomt, maar ook in afgesloten woonruimten waar bepaalde materialen zijn verwerkt.

Techno-Thema

(driemaandelijks tijdschrift van de Arbeitsgemeinschaft Technik und Naturwissenschaften e.V.)

> Nr. 94, 2021/2

“60 Jahre LASER (Teil 6): Metallbearbeitung” (60 jaar laser, dl. 6: metaalbewerking) door Michael Schilling. Dat er over laser veel valt te vertellen, moge nu wel duidelijk zijn: deel 6 omvat maar liefst acht informatieve pagina’s A4 en ‘wird fortgesetzt’ (8). Hetzelfde straaltje licht dat ook een cd leest, kun je bij een andere intensiteit gebruiken om door metaal heen te boren. Lasersnijden heet dat. In het artikel is uitgebreid aandacht voor met name Duitse bedrijven die deze techniek toepassen, zoals het familiebedrijf Trumpf. Overigens wordt laser niet alleen gebruikt om te snijden, maar ook om samen te voegen: dit heet *laser-schweissen* in het Duits, laser-lassen in het Nederlands. Met warmte en druk worden twee delen ineen gemaakt.

“Leuchtdioden (Teil 3): LEDs leuchten bis UV” (lichtdioden, deel 3, leds zenden straling uit tot UV) door Michael Schilling. Je vraagt je af of Schilling nog iets anders doet dan artikelen schrijven voor Techno-Thema, want ook dit is een stuk van zes pagina’s (9). En al even gedegen. Hij gaat in op de nog beperkte UV-mogelijkheden van leds, terwijl die economisch en wetenschappelijk zeer interessant zijn. Zo is UV-C-straling een bewezen mogelijkheid om micro-organismen te doden. Helaas is hij ook schadelijk voor mensen, dus je moet er voorzichtig mee zijn (denk aan direct zonlicht, waar het deel van uitmaakt). Het artikel gaat ook in op de leds die gebruikt worden in de filatelie om fluorescerende postzegels te herkennen.

Thema

(kwartaaltijdschrift van de Zwitserse vereniging voor Motiv-Philatelie; het bevat artikelen in het Duits, Frans en Italiaans).

> september 2021

“Schmetterlinge und Alkohol”

(Vlinders en alcohol) door Vladimir Kachan. Deze keer vertelt de auteur over het feit dat vlinders tegen de winter een suikervoorraad opslaan. Dat doen ze door rotte vruchten te eten. De suiker in de vruchten wordt omgezet in ethanol, waardoor de vlinders behoorlijk dronken kunnen raken. Vladimir beschrijft zes soorten

10

en meldt ook dat er wijn en likeur bestaat met namen die een relatie met vlinders hebben (10).

“Die Rosskastanie verschwindet langsam und leise” (De paardenkastanje verdwijnt langzaam en zachtjes) door Sonja L. Bauer. De auteur is bang dat deze machtige bomen langzamerhand vervangen zullen worden door

11

linden. Dat is niet alleen jammer voor het plezier dat kinderen aan de kastanjes kunnen hebben, maar daardoor verandert ook de vegetatie onder de bomen totaal. Sonja geeft verder informatie over de (on)etebaarheid van de kastanjes door mens en dier en laat voorbeelden zien van kastanjabomen in de filatelie (11).

12

“Au fil des fils” (Over vezels) door Corinne Paquet. Het gaat hier voornamelijk over dierlijke, plantaardige en kunstmatige vezels die voor de fabricage van kleding gebruikt worden. De productie van deze vezels en de verwerking ervan wordt uitgebreid filatelistisch geïllustreerd (12).

□